

YENİ KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞININ ETİK TEMELLERİ VE KAMU YÖNETİMİNDE ETİK YÖNETİMİN GELİŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

(THE ETHICAL FOUNDATIONS OF THE CONCEPT OF NEW PUBLIC MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF ETHICAL MANAGEMENT IN PUBLIC ADMINISTRATION)

Ömer ÇAMUR* / Abdurrahman AYDIN**

ÖZ

Yeni Kamu Yönetimi anlayışı, kamu yönetiminin verimsizliğinin giderilmesi ve daha başarılı hizmet sunan bir kamu yönetimi oluşturulması düşüncesine dayanmaktadır. Yeni Kamu Yönetimi anlayışının ortaya koymuş olduğu yönetsel değerler, neredeyse tüm dünyada etkili olmuş ve dünyadaki kamu yönetimlerinde oldukça önemli dönüşümlerin yaşanmasını beraberinde getirmiştir. Yeni Kamu Yönetimi anlayışının etkili olduğu dönüşüm alanlarından biri, etik ilkelerin kamu yönetiminde geçmişe oranla daha fazla yer edinmesini sağlamasıdır. Bu

bilgiler ışığında yapılan bu çalışmada, öncelikle Yeni Kamu Yönetimi anlayışı ve kamu yönetiminde etiğin neyi ifade ettiği açıklanmıştır. Çalışmanın devamında ise, Yeni Kamu Yönetimi anlayışının etik temelleri ortaya konmaya çalışılmış ve kamu yönetiminde etik yönetim anlayışının gelişmesindeki rolü tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Yeni Kamu Yönetimi, Etik.

JEL Kodları: H83, D63

ABSTRACT

The concept of New Public Management is based on eliminating the inefficiency of public administration and establishing a public administration system that provides more successful services. The administrative values set forth by the concept of New Public Management have been effective in almost the whole world and have led to very significant transformations in the public administration systems around the world. Further inclusion of ethical principles in public administration is among the areas of transformation where the concept of New Public Management has been effective. At the beginning of the present study, which has been conducted in light of this information, the

concept of New Public Management and what ethics represent in public management were explained. Afterwards, it was attempted to reveal the ethical foundations of the concept of New Public Management and the role of the ethical management approach in public administration was discussed.

Keywords: Public Administration, New Public Management, Ethics.

JEL Classification: H83, D63

* Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Orcid Id: 0000-0001-6447-1475, omercamur44@gmail.com

** Doktora Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Orcid Id: 0000-0003-3749-8095, a.rahmanaydin@hotmail.com.tr
Yazı Gönderim Tarihi: 18.05.2022, Yazı Kabul Tarihi: 11.06.2022

1. GİRİŞ

Kamu yönetimi, hem teorik hem de pratik anlamda devlet ve hükümetin yapısı ve işleyişini konu edinen oldukça geniş bir alanla ilgilidir. Genel anlamda, kamusal nitelikteki hizmetlerin üretilmesi ve sunulması amacıyla oluşturulan örgüt olarak tanımlanan kamu yönetimi, devletin vatandaşlara yansıyan yüzüdür. Halkın ihtiyaçlarının giderilmesi için faaliyet gösteren kamu yönetimi, tarihin farklı dönemlerinde farklı anlayışlarla şekillenerek gelişmiş ve günümüzdeki halini almıştır.

Yeni Kamu Yönetimi (YKY) anlayışı, 1970'lerden sonra ortaya çıkan bir paradigmadır. Temel amacı, kamu yönetiminin daha etkin ve verimli olması olan KYK anlayışı, ortaya koymuş olduğu yönetim anlayışıyla ilk günden itibaren kamu yönetiminde etkili olan ve kamu yönetimini şekillendiren bir yönetim anlayışıdır. KYK, kamu yönetiminin başarılı olması için devletin faaliyet alanının küçültülmesi, işletme yönetimine ait yönetim tekniklerinin kamu yönetiminde kullanılması, vatandaş/müşteri odaklı bir yönetimin benimsenmesi ve esnek bürokratik yapının oluşturulması anlayışları üzerinde yükselmektedir.

YKY anlayışı, etik ilke ve değerlerin kamu yönetiminde uygulanması konusunda oldukça etkili olmuştur. KYK anlayışı ile birlikte kamu yönetiminde etik standartlar konusunda ve yaşanan etik dışı davranışların oranında önemli değişimler yaşanmıştır. Ayrıca, KYK anlayışı doğrultusunda kamu yönetiminde gerçekleştirilen reformların, etik yönetimi destekleyici nitelikte olduğu da bir gerçektir. Dolayısıyla, KYK anlayışı ile etik arasında önemli bir ilişkinin olduğu düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmada, öncelikle KYK anlayışının ne olduğu ve hangi değerler üzerinde yükseldiği, etik kavramı ve kamu yönetimi açısından etiğin ne anlama geldiği açıklanacaktır. Çalışmanın devamında ise, KYK anlayışı ile etik arasındaki ilişki incelenerek, bir taraftan KYK anlayışının etik temellerinin neler olduğu açıklanacak, diğer taraftan da KYK anlayışının, kamu yönetiminde etiğin gelişmesindeki rolü tartışılacaktır.

2. YENİ KAMU YÖNETİMİ ANLAYIŞI

1970'lerin sonunda başlayıp 1990'larda gelişen KYK anlayışı, geleneksel yönetim düşüncesinin bir alternatifi olarak yönetsel ve ekonomik sistemin faaliyetleri ve yapısındaki değişimleri yorumlayan ve yönlendiren yönetsel bir yaklaşımdır (Aydın, 2016, s. 207). 1980'lere gelinceye kadar olan süreçte, geleneksel yönetim anlayışı doğrultusunda örgütlenmiş olan kamu yönetiminin birçok ülkede başarısız olmasına, kendisinden beklenenleri karşılayamamasına, refah devleti anlayışı ile devletin aşırı büyümesine rağmen halkın taleplerini karşılayamayan bir sektör halini almasına bağlı olarak yönetsel ve toplumsal alanda yaşanan sorunların giderilebilmesi amacıyla, dünyada kamu hizmetlerinin yeniden tanımlanmasına ve yürütülmesine ilişkin usullerin belirlenmesi konusunda yeni arayışlara gidilmiştir. Bu doğrultuda, devletin yeniden yapılandırılması ve klasik sınırlarına dönmesi, verimliliğin yönetimin temel hedefi haline gelmesi ve devlet örgütlenmesinin verimlilik esasına göre şekillenmesi, özel sektöre ait başarılı uygulamaların kamu yönetiminde uygulanması düşünceleri gündeme gelmiştir (Boztepe, 2018, s. 193). Bu düşünceler doğrultusunda KYK anlayışı; kamu yönetiminde birçok sorunun baş gösterdiği ve kamu yönetimi ile ilgili yeni uygulamaların geliştirilmesine dair önerilerin sunulduğu bir dönemde ortaya çıkmış ve getirdiği yeniliklerle dünyada büyük oranda kabul görmüş oldukça önemli bir düşüncedir.

YKY anlayışının tanımı ile ilgili çeşitli yaklaşımlar ortaya konmaktadır. Bu yaklaşımlarda, KYK anlayışının halen devam eden bir reform hareketi olduğu görülmektedir. KYK anlayışı belirli bir kurucusu olan, formel bir teoriden hareket ederek üretilmekten çok, tam tersine, tek tek yaşanan deneyimlerle oluşturulan ve teorik gelişmesini halen devam ettiren bir idari reform hareketi olarak değerlendirilebilir (Tortop vd., 2017, s. 318). Bu durum, KYK anlayışının sınırlarının belirlenmesini ve ne olduğunun tam anlamı ile ortaya konmasını zorlaştırmaktadır.

YKY anlayışı genel anlamda, kamu hizmetlerinde yerinden yönetimi ve şirketleşmeyi ön plana çıkaracak şekilde yeniden yapılanmaya, hizmetlerde piyasa veya yarı piyasa anlayışına yer vermeye çalışan bir yaklaşımdır (Demirel, 2015, s. 140). Bu anlayış,

devletin toplumdaki rolünü değiştirmeye; hükümet, piyasalar, vatandaşlar ve bürokrasi arasındaki ilişkileri tekrar tanımlamaya ve biçimlendirmeye yöneliktir. Devletin klasik fonksiyonlarına çekilmesi ve daha etkin ve verimli hale getirilmesi amacıyla olan bu anlayış, aynı zamanda vatandaşların hem devlet hem de kamu yönetimi karşısındaki yerini ve yönetime katılma olanaklarını geliştirmek üzerine odaklanmıştır (Eryılmaz, 2015, s. 44).

Hood'a (1991, 3) göre, yeni bir düşünce olarak YKY anlayışı, kendi içerisinde farklı hedefleri barındıran önemli bir düşüncedir. YKY anlayışının temel hedefleri; kamu harcamaları ile personel alımını kısırarak yönetimin büyümesini yavaşlatmak veya büyümeyi tersine çevirmek, yerleşmeye ağırlık vermek, özelleştirme ve yarı özelleştirmeler ile kamu yönetimin faaliyet alanını küçültmek, kamu hizmetlerinin üretimi ve dağıtımında bilgi teknolojilerinden faydalanmak ve karar stilleri, politika dizaynları ve uluslararası birlikleri kapsayacak şekilde yeni bir gündem geliştirmektir.

Birçok yönetsel ve yapısal değişimi barındıran YKY anlayışı, devletin tüm toplumsal alanlarda yeniden şekillenmesini ifade etmektedir. Yeni yönetim düşüncesi özelleştirmelerle devletin yükünü hafifleterek klasik, hiyerarşik, katı kamu yönetimi yerini piyasaya dayalı esnek örgütlenme modelini esas alan kamu yönetimine bırakmıştır (Tunç, 2015, 192; Tarhan ve Ezici, 2011, s. 16).

Kamu yönetiminde yaşanan bu değişim, bir paradigma değişikliğidir. Bu değişimin temellerini hiyerarşik bürokrasi yerine piyasa odaklılık, müşterilere karşı sorumluluğun ön planda tutulması, süreçlerden daha çok sonuçlara odaklanma, kaçınmak yerine sorumluluk alma, kamu yönetiminden çok işletme yönetimine ağırlık verme, etkinlik, verimlilik ve ekonomiklik üzerine yoğunlaşmak ilkeleri oluşturmaktadır (Ömürgönülşen, 1997, s. 531). Ayrıca, yerel taleplerin hızlı ve etkin bir şekilde giderilmesi amacıyla adem-i merkezîyet ilkesini önemseyen ve böylece yerel aktörlerin yönetimde daha etkin olmasını sağlayan demokratik bir anlayışa sahiptir (Çevikbaş, 2012, s. 11).

Esasen YKY anlayışı, özel sektör ile klasik kamu yönetimi arasında oldukça özel bir yerde bulunmak-

tadır. YKY anlayışı, kamu sektörüne ilişkin yaklaşımların uygun kısaltılmış şekli olarak değerlendirilebilir. Teknikleri, normları, değerleri ve kamu yönetimine ilişkin pratikleri barındırmaktadır. YKY anlayışı ile insanların yönetime katılmalarına öncelik verilmekte, kaynaklar ve programlar yönetim süreci ve düzenlemelerine göre belirlenmektedir (Tortop vd., 2017, s. 315).

YKY anlayışı, ortaya çıktığı dönemden bugüne kadar sürekli gelişen ve yenilenen bir anlayış olarak, kamu yönetiminde farklı yönetim yaklaşımlarının uygulanmasını sağlamıştır. Etik yönetim anlayışının, YKY anlayışı ile birlikte kamu yönetiminde önem kazanan yaklaşımlardan biri olduğu düşünülmektedir. Etik ile YKY anlayışı arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve YKY anlayışının hangi etik ilke ve değerleri kendi içerisinde barındırdığının ortaya konabilmesi için öncelikle etik ve kamu yönetiminde etik yönetimin neyi ifade ettiğinin açıklanması gerekmektedir. Dolayısıyla, çalışmanın bir sonraki başlığında etik kavramının ne olduğu ve kamu yönetimi açısından neyi ifade ettiği açıklanacaktır.

3. ETİK KAVRAMI VE KAMU YÖNETİMİNDE ETİK

Devletin varlık nedeni halka hizmet etmek ve güvenliği sağlamaktır. Devlet bu görevini kamu yönetimi vasıtasıyla gerçekleştirmektedir. Fakat devletin hizmet üretip güvenliği sağlaması ona her istediğini yapma hürriyeti sağlamaz. Devlet, bu görevlerini yerine getirirken halka karşı sorumluluk anlayışı çerçevesinde hareket etmek zorundadır. Buradaki sorumluluk, demokrasinin bir gereği olarak etik sorumluluktur (Öztürk, 2013, s. 255). Bu durum, başta kamu yönetimi olmak üzere devletin tüm alanlarında etğin temel bir unsur olarak kabul edilmesini gerektirmektedir.

Etik, Yunanca "ethos-ethikos" sözcüğünden türemiştir. Etik, kelime anlamı itibarıyla insan davranışı, ahlak sistemi, ilke, gelenek gibi anlamlara gelmektedir (Aktaş, 2014, s. 23).

Etik, felsefenin ahlaklılıkla, ahlaki değerlerle ilgili olan alt dalına veya disiplinine karşılık gelmektedir

(Cevizci, 2018, s. 11). Yani etik, ahlaki kuralların, değerlerin, emirlerin, ilkelerin üzerinde düşünme, anlamlandırma, geçerliliğini tartışma, gerekirse eleştirme ve bunlara uygun eylemde bulunmanın niteliğini ifade eden felsefe dalıdır (Gürler, 2007, s. 15).

Etik, ahlak üzerine düşünebilme etkinliğidir. İyi ve kötü hakkındaki inancın epistemolojik olarak temellendirilme çabasıdır (Takiş, 2004, s. 8). Etik, insan davranışlarının bilinç düzeyini konu edinmekte ve bir davranış veya tutumu ortaya çıkaran iradeyi irdemektedir. Etik, evrensel ve yerel olma noktalarında daha çok ilk noktaya odaklanmakta ve evrenselleşme çabası taşımaktadır. Etik, bir pusula gibi faaliyet göstererek yolun yönünü belirtmekte, lakin hangi yoldan gidileceğini insanın takdirine bırakmaktadır (Mahmutoğlu, 2009, ss. 227-228).

Etik, insanların birbirleriyle, gruplarla ve toplumla doğru ilişkiler kurabilme yöntemlerini araştıran bir disiplindir (Aktaş, 2014, s. 23). Etik, *“ahlaksal olanın özünü ve temellerini araştıran bilimdir. Ahlak fenomenlerinin teorik incelemesidir. Etik, insanlar arasındaki ilişkilerin temelinde yer alan değerlerin, ahlaki bakımdan iyi veya kötü, doğru veya yanlış olanların özelliklerinin araştırıldığı ahlak felsefesi olarak özetlenebilir”* (Sayım, 2015, s. 24).

Birçok anlama gelen etik kavramı kamu yönetimi açısından da farklı bir anlamı ifade etmektedir. Kamu yönetiminde etik, kamusal iş görme ve hizmet süreçleri ile ilgilidir. Kamu yönetiminde etik, kamu görevlilerinin görevlerini yerine getirirken yönetsel etik ilkelere bağlı kalmalarını ifade etmektedir (Sayan, 2010, s. 147).

Kamu yönetiminde etik oldukça geniş kapsamlı bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Kamu etiğinde, devletin vatandaşlarına karşı yapması gereken hizmet yükümlülükleri vurgulanır. Ayrıca bu yükümlülük belirli bir grup insana değil, vatandaşların tümüne aynı ölçüde gerçekleştirilmesi gereken bir anlayışı barındırmaktadır (Öztürk, 2013, s. 261). Bu durum, etiğin devletin tüm alanlarını kapsayıcı bir yükümlülük olduğunu ifade etmektedir.

Kamu yönetiminde etiğin ortaya çıkması ile ilgili farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre, kamu

yönetiminde etik, yönetimde yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla ortaya çıkmıştır. Bir diğer görüş, kamu yönetiminde etiğin günümüz dünyasında siyasal ve toplumsal alanda yaşanan gelişmelerin devlet ve vatandaş ilişkilerini yoğunlaştırdığı ve devlet ile vatandaş ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla etiğin kamu yönetimine hâkim olduğunu ifade etmektedir. Konuya eleştirel bir şekilde yaklaşan bir diğer görüşe göre ise, kamu yönetiminde etik, yeni liberal politikaların sıkıştırdığı iktisadi krizlerin günah keçisi olarak ilan edilen yolsuzluğu önlemek amacıyla ortaya çıkmıştır (Sayan, 2010, ss. 148-149).

Kamu yönetiminde etiğin yaygınlaşması farklı nedenlere bağlı kılınca da kamu yönetimi kendi içerisinde etiği barındıran bir niteliğe sahiptir. Vatandaşlara hizmet sunmak amacıyla faaliyet gösteren kamu yönetiminin, kendisinden beklenenleri sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmesi ve yönetim ile vatandaşlar arasındaki zorunlu ilişkilerin en iyi şekilde kurulabilmesi için etik bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Etik kamu yönetiminde var olan temel bir değer olmakla birlikte bazı dönemlerde daha az popüler olan, bazı dönemlerde ise kendisini güçlü bir şekilde hissettiren önemli kavramlardan biridir. 1980’lerden sonra kamu yönetiminde etik kendisini güçlü bir şekilde hissettirmeye başlamıştır ve günümüzde de bu baskı devam etmektedir.

YKY anlayışı, etiğin kamu yönetiminde güçlü bir şekilde kendisini hissettirdiği dönemde ortaya çıkan bir anlayıştır. Bu durum, KYK anlayışı ile etik arasında bir ilişkinin oluşmasını sağlamıştır. Çalışmanın bir sonraki bölümünde öncelikle KYK anlayışının etik ile olan ilişkisi incelenecektir. Devamında ise KYK anlayışının etik temellerinin neler olduğu ve kamu yönetiminde etiğin gelişmesindeki rolü incelenecektir.

4. YENİ KAMU YÖNETİMİNİN ETİK TEMELLERİ VE KAMU YÖNETİMİNDE ETİĞİN GELİŞMESİNDEKİ ROLÜ

YKY anlayışı kamusal etiğin oluşturulmasında oldukça önemli bir yere sahip temel yönetsel anlayışların başında gelmektedir. KYK anlayışının ortaya koymuş

olduğu değer yargıları bir yandan birer etik ilke olarak kamu yönetiminde yer edinirken, diğer yandan kamu yönetiminde etiğe dayalı yönetim anlayışının yaygınlık kazanmasını sağlamıştır.

YKY anlayışının güçlü bir şekilde ortaya çıktığı 1980'ler kamu yönetiminde etik ile ilgili çalışmaların da yoğunluk kazandığı dönemdir. Bu dönemde, toplumda kamu yönetimine karşı güven problemlerinin yaşanması, yaşanan ekonomik ve siyasal krizlerin altında yozlaşma ve ahlaki değerlerden uzaklaşmanın bulunması, yolsuzluğun küresel anlamda yaygınlık kazanması gibi nedenler, kamu yönetiminde etik ile ilgili çalışmaların yapılmasını ve etiğin kamusal hayata uygulanması ile ilgili adımların atılmasını beraberinde getirmiştir.

Etiğin kamu yönetiminde gelişme gösterdiği dönemde ortaya çıkan YKY anlayışı etik ile ilişkili bir şekilde gelişme göstermiştir. Bu durum, YKY anlayışının temel ayaklarından birinin etik olmasını beraberinde getirmiştir (Ateş, 2018, s. 264-265).

YKY anlayışının etik temelli bir anlayış olduğu, YKY düşüncesinin kurucularından olan H. George Frederickson'un düşünceleri ile daha da netlik kazanmaktadır. Frederickson, YKY anlayışının temel değerlerinden birinin yönetim diğerinin ise etik olduğunu ifade etmektedir. Frederickson özellikle kamu yönetiminde etik ilkelere riayet etmenin önemine dikkat çekerek, kamu görevlilerinin başta anayasa olmak üzere, yasalara, profesyonelliğe, dürüstlüğe ve bireysel ahlaka bağlı olmasının gerekliliğini ortaya koymuştur (Ciğeroğlu & Özgür, 2011, s. 279; Demirci, 2007, s. 186).

YKY anlayışının etik temelleri, onun temel ilke ve özellikleri doğrultusunda açıklanabilir. Bu düşünce, YKY anlayışının hangi etik ilkeler üzerinde yükseldiğini açıklamakla birlikte, kamu yönetiminde etik bir kültürün inşa edilmesine kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Dolayısıyla, YKY anlayışının temel özelliklerinin etik açısından değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Öncelikle ifade etmek gerekir ki, YKY anlayışı temelde devletin küçültülmesi, işletme yönetiminin ilke ve yöntemlerinin kamu yönetiminde kullanıl-

ması, kamu yönetiminin sadece siyasi otoriteye değil, aynı zamanda vatandaşlara karşı da sorumlu olması ve bürokratik örgütlenmeden uzaklaşılması ilkeleri üzerinde yükselmektedir. Ancak YKY anlayışı ortaya çıktığı 1970'lerden günümüze kadar birçok gelişme göstermiştir. Bu durum, YKY anlayışının temel özelliklerinin süreç içerisinde ilkelere dönüşmesini ve kamu yönetiminde temel birer ilke olarak yer edinmesini sağlamıştır. Bu ilkeleri, sorumluluk, hesap verebilirlik, şeffaflık, vatandaş odaklı yönetim, verimlilik ve performans ölçümü şeklinde sıralamak mümkündür. YKY anlayışı ve onun kamu yönetiminde birer ilke haline alan özellikleri kamu sektöründe etiğe olan ilgiyi arttırmıştır (Arslan, 2010, s. 29; Kolthoff vd., 2007, ss. 401-418). Bu ilkelerin etik açıdan incelenmesi, YKY anlayışının etik temellerinin belirlenmesi ve kamu yönetiminde etik yönetim anlayışının gelişmesine sağladığı katkının anlaşılması açısından oldukça önemlidir.

4.1. Sorumluluk

Sorumluluk en genel haliyle, kamu yönetiminin sergilemiş olduğu eylem ve işlemlerden dolayı yükümlülük altına girmesini ve bununla ilgili hesap vermesini ifade etmektedir. Geleneksel kamu yönetimi anlayışında yalnızca siyasi otoriteye karşı sorumlu bulunan kamu yönetimi, YKY anlayışı ile birlikte halka karşı sorumlu hale gelmiştir. Bu durum, kamu yöneticilerinin sadece kural ve kaideleri yerine getirmekle sorumlu sayılmayacaklarını, aynı zamanda yapılan işlemin sonucundan da sorumlu olmayı gerektirmektedir (Bilgiç, 2013, s. 37).

YKY anlayışı ile birlikte alanı genişletilen sorumluluk ilkesi, YKY anlayışının etik ile olan ilişkisini ortaya koyan oldukça önemli bir ilkedir. Çünkü etik olgusunun temelinde sorumluluk bulunmaktadır (Doğan, 2015, s. 32). Kamu personelinin eylemlerinin hesabını vermesini, görevi itibarıyla yapması gereken işi, yetkilerini görevlerine uygun kullanıp kullanmadığını ve verilen işi amacına uygun bir şekilde yerine getirip getirmediğini ifade eden sorumluluk, manevi bir yükümlülük duygusu olmakla birlikte bireyin iç dünyası ile ilgili bir kavramdır. Bu anlayışta kamu görevlilerinin öncelikle kendilerine karşı sorumlu

olmaları gerektiği ifade edilmektedir (Bayar, 2008, s. 13; Eryılmaz & Biricikoğlu, 2011, s. 32; Özgür, 2003, s. 200). Etik bir ilke olan sorumluluk duygusunu içselleştirmeyen kamu personelinin, görevlerini gereği gibi yerine getirmeleri zorlaşmaktadır. Bu durum, kamusal hizmetlerin sunumunda verimsizliğin yaşanmasını beraberinde getirmekte ve kamu yönetiminin etkin bir şekilde hizmet sunmasını engellemektedir.

YKY anlayışının kamu yönetiminde vatandaşlara karşı sorumlu olmayı temel ilke olarak benimsemesi, kamu yönetiminde etik kültürün oluşturulması açısından oldukça etkilidir. Bayır'a göre, vatandaşların beklentilerine cevap vermek ve kamusal hizmetlerden yararlananların haklarına sahip çıkmak ve korumak kamusal ahlakın temel varlık nedenidir (2007, s. 17). Bu anlayış, sorumluluk ilkesi ile doğrudan ilişkili bir anlayıştır. Dolayısıyla, kamu yönetiminde vatandaşlara karşı sorumlu olmak, vatandaşların haklarına sahip çıkmayı ve sunulacak hizmetlerin en iyi şekilde sunulmasını sağlamayı beraberinde getirmektedir.

Topçu'ya (2015, s. 22) göre, ahlak sorumluluğun iradesidir. Yani, sorumluluğun temelinde etik felsefesi bulunmaktadır. Sorumluluk ilkesinin kamu yönetiminde uygulanması, sorumluluğun sahip olduğu ahlaki düşünce ekseninde, etik yönetim anlayışına katkı sağlamıştır.

4.2. Hesap Verebilirlik

Hesap verebilirlik, kamu yönetiminde özellikle son yıllarda yönetim alanında önemli tartışma konularından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Gücün tek bir elde bulunmasının, kişisel özgürlüklere tehdit oluşturmaması ve yönetimin vatandaşların istekleri ve talepleri doğrultusunda hareket edebilmesi için farklı hesap verme mekanizmaları tartışılmaktadır. Devlet yönetiminde hesap verebilirlik anlayışının son dönemlerde uygulanması, özellikle kamu yönetiminde gündeme gelen yeniden yapılanma, reform, değişim, birey ve toplum odaklı YKY anlayışı ile birlikte önem kazanmıştır (Balcı, 2013, s. 155; Aydın, 2016, s. 227).

Çeşitli disiplinler alanında değişen anlamı ve özelliğinden dolayı hesap verebilirliğin net bir tanımını yapmak kolay değildir. Hesap verebilirlik, genel ola-

rak, "eylemlerle ilgili sebep, bilgi ve hesap verme ve alma kapasitesi, yeteneği ve isteği" şeklinde tanımlanmaktadır (Zengin & Öztaş, 2008, s. 88).

Esasen yönetsel bir kavram olan hesap verebilirlik, yaptırım yetkisi bulunan bir otoriteye karşı davranışların sunulması ve haklı bulunulması ihtiyacıdır. Yani, hesap verebilirlik ile kamu yönetimi, birbirlerinden ayrı bir şekilde düşünilemeyecek ve incelenemeyecek derecede yakın bir ilişki içerisinde bulunmaktadırlar. Hesap verebilirliğin bulunmadığı bir yönetim, günümüz kamu yönetimi anlayışından uzak bir yönetimdir (Buckley vd., 2001, s. 16; Gül, 2008, s. 73; Demiroğlu, 2014, s. 68).

Aydın'a (2016, s. 116) göre, kamu yönetimi yaptığı görev ve kullandığı yetkilerin sonucunda dolaylı olarak sorumludur ve bu sorumluluk kısaca "hesap verebilirlik" olarak ifade edilebilir. Hesap verme sorumluluğu, bir kişinin kendisine verilen görev ve yetkilerin gerektirdiklerini yapması yükümlülüğü ve yapmaması halinde ise hesap sorulması demektir. Yani, hesap verebilirlik, kamu görevlilerinin hem yetkilerini kullanmalarından hem de yaptıkları faaliyetlerden sorumlu tutulmalarını ifade eden bir kavramdır (Gül, 2008, s. 73).

Hesap verebilirlik temelde etik bir ödevdir. Bu nedenle, hesap verebilirlik ile etik arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Her iki kavram da bir kontrol mekanizması gibi faaliyet göstermekte ve hem kamu personelinin hem de kamu yönetiminin sorumluluk bilincini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Etik, bireyin içindeki akli ve vicdani sorumluluğunu ve kontrolünü, hesap verebilirlik ise bireye yönelik dıştan bir denetim sürecini ifade etmektedir (Yüksel, 2005a, s. 165; Eryılmaz, 2015, s. 404).

Etik temelinde ortaya çıkan kamu yönetiminin varlık sebebi, toplum tarafından önemsenen kamusal nitelikteki değerlere hizmet etmektir (Apa & Öktem, 2014, s. 72). Bu nedenle, etik kamusal hayatın her aşamasında destekleyici ve tamamlayıcı bir unsur olmak zorundadır. Özellikle hesap verebilirlik, kamu yönetiminde etiğin gelişmesini sağlayan temel öğelerden biridir (Yıldırım, 2014, s. 78; Yüksel, 2005a, s. 166). Poyraz'ın ifadeleri ile "kimseye hesap verme endişesi taşımazken ahlaklı olmaya devam eder miydik?"

(2005, s. 10). Platon, Devlet adlı eserinde herkesin fırsat bulduğunda haksızlık edebileceğini belirterek, mecbur olmadan kimsenin etik davranışlarda bulunmayacağını ifade etmiştir. Bu nedenle hesap verebilirlik, takdiri bir uygulama olmaktan ziyade bir zorunluluğu ifade etmekte ve kamu yönetiminin tüm eylem ve işlemlerden dolayı ortaya çıkabilecek sonuçlara katlanmalarını içermektedir (Demiroğlu, 2014, s. 69).

Aslında, kamu yönetiminde hesap verebilirlik, etik-sorumluluk ilişkisi açısından değerlendirilebilir. Bu anlayış ile Emmanuel Levinas'ın etik ile ilgili düşüncelerine değinmekte fayda vardır. Levinas, etiği sorumluluk olarak ele almış ve bu sorumluluğu bireyin kendisinden sorumlu olması değil, başkasından sorumlu olması şeklinde tasarlamıştır. Yani, kişi kendisinden önce başkasına karşı sorumludur (Çırakman, 2016, s. 186). Kamu yönetimi de insanlar için vardır ve yine insanlar için faaliyet göstermektedir. Bu bağlamda, kamu yönetiminin taşıdığı sorumluluk da başkasına karşı sorumlu olmayı gerektirmektedir. Ahlaki bir ilkeyi ifade eden sorumluluk (Topçu, 2014, s. 35), hesap verebilirliğin sağlanabilmesi açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

4.3. Şeffaflık

Şeffaflık, kamu yönetiminin eylem ve işlemlerinden vatandaşların haberdar edilmesi anlamına gelmektedir (Yağmurlu, 2007, s. 67). Daha geniş bir ifade ile şeffaflık, halkın kamu yönetimi tarafından gerçekleştirmiş olduğu işlemler ile ilgili bilgi ve belgelere ulaşabilmesini, kamu yönetimini denetleyebilmesini ve bunun sonucunda hesap sorabilmesini, yönetimin işlemleri konusunda gerekli bilgilere ulaşabilmesini, temiz, dürüst ve demokratik bir yönetim anlayışını ifade etmektedir (Akpınar, 2011, s. 240).

Şeffaflık, YKY anlayışının kamu yönetimine kazandırdığı oldukça önemli ilkelerin başında gelmektedir. Çünkü şeffaflık, bir yandan halk adına kamu kaynaklarını ve gücünü kullanan kamu yönetiminin halk tarafından denetlenmesine imkân sağlarken, diğer yandan vatandaşlar ile devlet arasındaki ilişkileri güçlendirmektedir ve vatandaşların devlete olan güvenini arttırmaktadır. Vatandaşlar ile devlet arasında-

ki ilişkilerin güçlenmesi, aktif vatandaşlık anlayışının yönetime hâkim olmasını ve kamu yönetiminin alacağı kararlarda vatandaşlara danışmasını ve kararlara vatandaşların dâhil edilmesini sağlamaktadır. Bu durum, demokratik bir kamu yönetiminin inşası açısından da oldukça önemlidir (Yüksel, 2005b, s. 29).

Yönetimdeki kapalı ve karanlık noktalar, vatandaşların devlete olan güvenini zedelemekte ve uygulamada bazı istismarların yaşanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, kamu yönetiminin gerçekleştirmiş olduğu işlemlerle ilgili karanlık alanları ve perdelemeleri ortadan kaldırmak gerekmektedir. W. Wilson, yönetimdeki kötü uygulamaları kontrol etmede hiçbir şeyin şeffaflık kadar etkili olmadığını ifade etmiştir (Ceritli, 2012, s. 28; Aktan & Çoban, 2006, s. 17). Kamu yönetiminin ahlakiliği hususunda kural ve kaideler ne kadar iyi düzenlenmiş ve ihlalleri için belirlenen yaptırımlar ne kadar caydırıcı ve ağır olursa olsun, şeffaflık olmadan etik ilkelerin hepsi işlevsiz kalmaktadır. Dolayısıyla şeffaflık, kamu yönetiminin ahlakileştirilmesi veya kamu yönetiminde etik bilincinin oluşturulmasının ilk koşuludur. Yani, denilebilir ki, kamu yönetiminin etik bir yapıya kavuşturulmasında şeffaflık kadar etkili olan başka bir ilke bulunmamaktadır. Çünkü etik kodların kamusal ilkelere dönüştürülmesi ve bu ilkelerin bireysel davranışlara ve örgütsel kültüre kazandırılması, şeffaf ve katılımcı bir yönetim anlayışını gerektirmektedir (Yüksel, 2005b, s. 28; Sayılı & Kızıldağ, 2007, s. 242).

Şeffaflığın yeterince uygulanmadığı bir kamu yönetiminde kamu görevlileri keyfi davranışlarda bulunmaktadırlar. Keyfi davranışların bulunduğu ortamda, etik dışı faaliyetler her zaman vardır (Yüksel, 2005b, s. 186). Böyle bir kamu yönetiminde yolsuzluk, rüşvet, performans düşüklüğü, adam kayırma gibi olumsuzluklar oldukça yaygın bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu durum, vatandaşların kamu yönetimine karşı güvenlerini azaltmaktadır. Devlet ile vatandaşlar arasındaki ilişkilerde güvenin tesis edilmesinin ilk koşulu şeffaf bir yönetim anlayışının tesis edilmesidir (Kırıksık, 2013, s. 287; Ak, 2014, s. 49).

Şeffaflık ve etik kavramları birbirlerini tamamlayan iki temel unsurdur. Şeffaflık olmadan kamu yönetiminde etik bir kültürün oluşturulması mümkün değildir. Zira Sayılı ve Kızıldağ'a (2007, s. 242) göre,

etiğin kamu yönetiminde etkin bir şekilde uygulanmasının yolu şeffaflıktan geçmektedir. Etiğin dikkate alınmadığı kamu yönetiminde ise şeffaflığın temel bir ilke olarak benimsenmesi zorlaşmaktadır. Özetle ifade etmek gerekirse, YKY anlayışının kamu yönetimine kazandırdığı oldukça önemli kavramlardan biri olan şeffaflık, bir yandan etik bir ilke olarak YKY anlayışının önemli bir ayağını oluşturmakta, diğer yandan kamu yönetiminde etik yönetim anlayışının gelişmesini sağlamaktadır.

4.4. Vatandaş Odaklılık

Halkın ihtiyaç duyduğu kamusal hizmetlerin, kaliteli ve etkin bir şekilde karşılanması günümüz modern dünyasında devletin en önemli görevlerinden biridir. Bu açıdan, kamusal nitelikteki hizmetlerin daha etkin, verimli ve kaliteli bir şekilde sunulması amacıyla tüm dünyada yeni dönüşümler ve değişimler yaşanmaktadır. YKY anlayışı, özel yönetimin benimsediği bazı ilke ve kaideleri ortaya koymaktadır. Kamu yönetimi alanında yaşanan küçülme ile beraber devletin daha etkin bir şekilde hizmet üretmesi, kamusal hizmetlerin daha hızlı sunulması ve kamu yönetiminde müşteri/vatandaş odaklı bir anlayışa gidilmesi şeklindeki düşünceler önem kazanmaya başlamıştır. Dolayısıyla, YKY anlayışı ile birlikte vatandaş odaklı yönetim anlayışı da önem kazanmıştır (Sezer, 2008, s. 148).

Kamu yönetiminin vatandaş odaklı bir yönetim anlayışını benimsemesi oldukça önemlidir. Çünkü vatandaş odaklı anlayışta vatandaş, kamu yönetiminin merkezine konulmaktadır (Aydın, 2016, s. 250). Bu anlayış, kamu yönetiminin vatandaşların arzu ve istekleri doğrultusunda faaliyette bulunmasını gerektirmektedir (Tarım, 2010, s. 106).

Vatandaş odaklı anlayışta temel hedef, kamu yönetiminin etkinliğinin, verimliliğinin ve hizmet kalitesinin artırılarak vatandaşlara en iyi hizmetin sunulmasıdır. Bunun sağlanabilmesi ile vatandaşa sunulacak hizmet öncelikli hale gelmekte, vatandaş anlaşılmaya ve yönetime dâhil edilmeye çalışılmakta, ihtiyaçların doğrudan giderilmesi üzerinde durulmakta ve vatandaşların kamu yönetiminin sunacağı hizmetlere erişimini kolaylaştırmaktadır (Karataş, 2007, s. 84-89).

Kamu yönetiminde etik, en genel haliyle devletin vatandaşlarına karşı yükümlülüklerini en iyi şekilde yerine getirmesini kapsamaktadır (Yatkın, 2013, s. 6). Bu yükümlülüklerin en iyi şekilde yerine getirilmesi ise vatandaş odaklı yönetimi ön plana çıkarmaktadır. Çünkü vatandaş odaklı yönetim, üretilen malın ya da sunulan hizmetin kalitesini geliştirmeyi amaçlamakta ve vatandaşların ihtiyaç duyduğu hizmetlerin sunulmasını kapsamaktadır (Akçakaya & Aksakaloğlu, 2017, s. 56).

Kamu yönetiminin varlık nedeni, vatandaşların ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin başarılı bir şekilde sunulmasıdır. Etik amaç ve anlayış ile aynı anlamı ifade eden bu düşünce, kamu yönetiminin ancak vatandaş istekleri ve beklentileri doğrultusunda faaliyet göstermesi ile başarılı olacağı sonucunu doğurmaktadır. Bu durum, kamu yönetiminde vatandaşların dikkate alınarak hizmet sunulmasının, başarı için bir kistas olduğunu göstermekle birlikte, vatandaş odaklılığın kamu yönetiminde etiğin inşası hususundaki rolünü de açıklamaktadır. Zira kamu yönetiminde etik anlayış vatandaşları kamu yönetiminin nesnesi olmaktan çıkarıp öznesi haline getirmiştir.

4.5. Verimlilik

Verimlilik, kamu yönetimi alanının en önemli kavramlarından biridir. Yönetime, işletme bilimi tarafından kazandırılan verimlilik, önceden belirlenmiş bir amacı gerçekleştirmeye yönelik zamanı, emeği ve maddi kaynakları boşa harcamadan gösterilen çabayı ifade etmektedir. Bu tanıma göre, verimlilik, her türlü amaca göre uyarlanabilecek geniş bir içeriğe sahiptir (Aydın, 2016, s. 236; Zengin, 2010, s. 78).

Verimlilik, genel bir ifadeyle girdi olarak kullanılan kaynaklar ile elde edilen çıktılar arasındaki ilişkiyi ifade etmektedir (Tortop vd., 2017, s. 285). Diğer bir ifade ile verimlilik, az kaynak ile en fazla çıktıyı elde etmektir. Burada çıktı, örgütün amacı olan üretim, üretilen mal veya hizmettir. Girdi ise, hammadde, sermaye, vergi, emek, diğer harcamalardır. Verimlilik, üretebilme yeteneği ile birlikte üretimde bir çoğaltmanın da olması anlamına gelmektedir (Aydın, 2016, s. 237).

Bir başka tanıma göre verimlilik, bir birim ürünü, kalitesini değiştirmeden en ucuza mal etmektir (Başaran, 2004, s. 257). Yine verimlilik, doğru işleri, doğru bir şekilde ve ekonomik bir çalışmayla gerçekleştirmek ve bunu bir yaşam biçimi olarak kabul etmek şeklinde tanımlanabilir (Koçel, 2003, s. 198).

Verimlilik olgusu, tüm yönetimlerin temel amaçlarından biri olarak kamu yönetimi içinde önemli bir olgudur. Aslında, kamu yönetiminin temel amaçlarından biri kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasıdır. Bu doğrultuda, kamu yönetimi açısından verimlilik, devletin halka en uygun maliyetle hizmet sunmasını içeren bir anlayış olarak, kamu yönetiminde kaliteli kamusal çıktıların üretilebilmesi için çaba harcanması ve çıktıların politika üreticilerinin amaçlarına uygun olmasını ifade etmektedir (Zengin, 2009, s. 14).

Etik ile verimlilik arasında oldukça önemli bir ilişki bulunmaktadır. Her iki kavram da yönetimin sunduğu hizmetlerde başarılı olmasını sağlamaktadır. Esasen etik, verimliliği beraberinde getiren temel yönetsel değerlerden biridir. Zira yönetimde verimlilik, etik temelinde ortaya çıkmaktadır.

Kamu yönetiminde etik-verimlilik ilişkisi kamu personeli ile ilgili bir durumdur. Kamu yönetiminin sunduğu hizmetlerde verimli olması, kamu görevlilerinin sahip olduğu niteliklerle yakından ilişkilidir. Çünkü Sayılı ve Kızıldağ'a (2007, s. 236) göre, etik standartlara sahip organizasyonlarda çalışan bireyler, etik standartlara bağlı olarak özgüven geliştirmekte ve bu özgüven örgütün verimliliğine katkı sağlamaktadır. Etik, iş sonuçlarının gelişmesine etki etmektedir. Yine etik, personelin daha büyük hedefleri gerçekleştirme eğilimlerini güçlendirmekte ve sonuç olarak örgütün verimlilik düzeyini arttırmaktadır.

Verimlilik, etik ilkelere bağlı olarak şekillenen temel yönetsel amaçlardan biridir. YKY anlayışının kamu yönetiminde temel ilke olarak benimsemiş olduğu verimlilik ilkesi, etik ilkelere dayalı yönetim anlayışının kamu yönetiminde varlığını gerekli kılmaktadır. Bu durum, verimlilik üzerine odaklanan YKY anlayışının kamu yönetiminde etik bir kültürün oluşturulmasına olumlu katkılar sağladığını göstermektedir.

4.6. Performans Ölçümü

Performans kavramı ve bu kavrama bağlı bir şekilde

üretilen ilke ve değerler, son zamanlarda tüm yönetimlerin vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır. Performans ile ilgili birçok tanıma ulaşmak mümkündür. Performans, en genel haliyle, planlanmış bir etkinlik sonucu elde edilen, ulaşılan neticeyi belirten bir kavramdır (Eryılmaz, 2015, s. 322). Yine performans, belirlenen koşullar doğrultusunda bir işin yerine getirilip getirilmediği veya işgörenin davranış biçimi olarak tanımlanabilir (Silah, 2005, s. 206).

Performans ölçümü ise, bir örgütte var olan personelin göstermesi gereken başarılı davranışları göstermediğinin saptanmasıdır (Özer vd., 2015, s. 520). Performans ölçümünün kapsamını, bireylerin herhangi bir konuyla ilgili etkinliğini ve başarı düzeyini saptamaya yönelik bütün çalışmalar oluşturmaktadır (Silah, 2005, s. 207).

Performans kavramı, bireysel ve örgütsel olmak üzere iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Bireysel performans, çalışanların mesleklerini icra ederken ne kadar başarılı olduklarını ölçmek için kullanılan bir kavramdır. Belirli bir görevi yerine getiren bir çalışanın, işini hedeflenen belirli bir zaman dilimi içinde etkin, verimli, kaliteli ve tutumlu olarak gerçekleştirme düzeyinin belirlenmesidir (Eryılmaz, 2015, s. 323).

Örgütsel performans ise bireysel performansların toplamından oluşmaktadır. Dolayısıyla, bir örgütün sahip olduğu performans düzeyi, ancak personelin performansı kadar iyi olabilir. Çünkü personelin üretim-hizmet düzeyini olumlu veya olumsuz düzeyde etkilemesi kaçınılmazdır. Bu karşılıklı ilişkiden dolayı bireysel performansın artırılması örgütün performansını da arttıracaktır (Özer vd., 2015, s. 523).

Örgütsel performans, bireysel performansın maksimum düzeyde olduğu anda artmaktadır. Fakat bazı iç ve dış etkenlerden dolayı gerçek potansiyelin performansına dönüştürülmesi ve mesleğe yansıtılması bazen oldukça zorlaşmaktadır (Silah, 2005, s. 215). Bu etkenlerden en önemlisini etik oluşturmaktadır. Diğer bir ifade ile etik, bireysel performansın gerçekleştirilmesinde etkili olan temel unsurlardan biridir.

Yönetim sürecinin başarılı bir şekilde işletilebilmesi için oluşturulan etik programlar, ilkeler ve değerler yardımıyla bireysel değerler ile örgütsel değerlerin bütünleşmesi sağlanmaktadır. Etik faaliyetlerin artırılması, aynı zamanda çalışanların tatmin düzeyi-

ni yükseltmekte ve bu durum bireysel performansın artmasını sağlamaktadır. Sonuç itibarıyla örgütsel performans da artmaktadır (Bayraktaroğlu & Ersoy Yılmaz, 2012, s. 122).

Etik, kamu yönetiminde sadece performansın artırılması açısından değil aynı zamanda, performans ölçümü açısından da oldukça önemlidir. Çünkü Sayılı ve Kızıldağ'a göre, performans ölçme süreci, etik kodların uygulanma oranının test edildiği önemli bir aşamadır. Adalet, eşitlik gibi etik ilkeler performans ölçme sürecinde dikkate alınması gereken ve bu ölçümü anlamlı kılan temel değerlerdir (Sayılı & Kızıldağ, 2007, s. 246-246).

Hem bireysel performansın ve buna bağlı olarak örgütsel performansın artırılması, hem de sağlıklı bir performans ölçümünün gerçekleştirilmesi için etğin kamu yönetiminde benimsenmesi gerekmektedir. YKY anlayışının temel bir uygulama olarak benimsenmiş olduğu performans ölçümü, kamu yönetiminde etğin varlığı ile anlam kazanmaktadır. Bu durum, kamu yönetiminde etik anlayışın yaygınlık kazanması açısından da oldukça önemlidir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

YKY anlayışı, 1970'lerin sonunda dünyada kamu yönetiminin içinde bulunduğu olumsuz durumların giderilmesi amacıyla ortaya çıkan önemli düşüncelerden biridir. YKY anlayışı, kamu yönetiminde bir paradigma değişimi olarak, geleneksel kamu yönetimi anlayışının ilke ve değerlerinden farklı bir yönetim anlayışı ile ortaya çıkmış ve gelişim göstermiştir.

YKY düşüncesinin temelinde, devletin özelleştirme ve benzeri yöntemlerle küçültülmesini, işletme yönetimine ait temel yönetsel ilke ve değerlerin kamu yönetiminde kullanılmasını, kamu yönetiminin halka karşı sorumlu hale gelmesini ve bürokratik örgütlenmeden uzaklaşılarak daha esnek bir kamu yönetiminin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Bu değerler üzerinde yükselen YKY düşüncesi, tarihsel süreç içerisinde gerçekleştirmiş olduğu dönüşüm ile gelişmiş ve birçok yönetsel ilkenin kamu yönetiminde var olmasını sağlamıştır. Günümüzde, kamu yönetimi açısından oldukça önemli bir yere sahip olan sorumluluk, hesap verebilirlik, şeffaflık, vatandaş odaklılık,

verimlilik ve performans ölçümü ilkeleri YKY anlayışının ürünüdür.

En genel haliyle, evrensel ahlaki ilke ve değerlerin neler olduğunu araştıran ve ortaya koyan etik, kamu yönetiminde oldukça önemli bir yere sahiptir. Ortaya koyduğu ilkelerle kamu yönetiminin kendisinden beklenen hizmetleri en iyi şekilde gerçekleştirmesini ve daha etkin ve verimli bir kamu yönetiminin oluşmasını amaçlayan etik, yönetim sürecinde mutlaka dikkate alınması gereken temel yönetsel değerlerin başında gelmektedir. Etik, tarihsel süreç içerisinde kamu yönetimi tarafından dikkate alınma oranı değişmekle birlikte, kamu yönetimi açısından sahip olduğu öneminden dolayı daima var olmuştur.

YKY anlayışı ile etik arasında oldukça önemli bir ilişki bulunmaktadır. YKY anlayışı ile birlikte kamu yönetiminde etik standartlar hususunda ve kamu yönetiminde yaşanan etik dışı davranışlarda önemli değişimler yaşanmıştır. YKY anlayışı çerçevesinde, kamu yönetiminde gerçekleştirilen reformların etik yönetimi destekleyici nitelikte olduğu da görülmektedir. YKY anlayışının ortaya koyduğu yönetim anlayışı ve ilkeleri kendi içinde etik anlayışı da barındırmakta ve kamu yönetiminde etğin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

YKY anlayışının temel ilkeleri, günümüzde, bir yandan kamu yönetiminin daha başarılı bir hizmet sunmasını sağlarken, diğer yandan etik yönetim anlayışının kamu yönetiminde hâkim kılınmasında oldukça etkilidir. Günümüzde, YKY anlayışının kamu yönetiminde ön plana çıkardığı ilkeler, kamu yönetiminde birer etik ilke olarak yasal metinlerde yer edinmiş durumdadır. Bu durum, YKY anlayışının kendi içerisinde etik bir düşünceye sahip olduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Akçakaya, M. & Aksakaloğlu, Y. (2017). Kamu hizmeti kapsamında yeni kamu yönetiminin vatandaşlık anlayışı. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 42-71.
- Akpınar, M. (2011). Gün ışığında yönetim açısından Türk kamu yönetiminde açıklık ve şeffaflık sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 235-261.

Aktan, C. C. & Çoban, H. (2006). Kamu sektöründe iyi yönetimin ilkeleri. (Coşkun Can Aktan, Ed.) *Kamu mali yönetiminde stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme* içinde (13-40). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Aktaş, K. (2014). Etik-ahlak ilişkisi ve etiğin gelişim süreci. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 22-32.

Apa, Y. & Öktem, M. K. (2014). Kamu hizmeti değerlerine ilişkin kavramsal bir analiz. (Feyzi Uluğ, Kuvılcım Akkoyunlu Ertan ve Hande Özgen, Ed.) *Kamu etiği seçilmiş kongre bildirileri* içinde (60-77). Ankara: TODAİE Yayını.

Arslan, N. T. (2010). Klasik-neo klasik dönüşüm süreci: Yeni kamu yönetimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11(2), 21-38.

Ateş, H. (2018). Kamu yönetiminde ahlak. (Nihat Erdoğan, Ömer Torlak ve Kübra Bilgin Tiryaki, Ed.) *Temelleri ve uygulamalarıyla iş ahlakı* içinde (260-292). İstanbul: İGİAD Yayınları.

Aydın, A. H. (2016). *Kamu yönetimine giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Balcı, A. (2013). Kamu yönetiminde 'hesap verebilirlik' anlayışı. (Asım Balcı, Ahmet Nohutçu, Namık Kemal Öztürk ve Bayram Coşkun, Ed.) *Kamu yönetiminde çağdaş yaklaşımlar* içinde (155-180). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Başaran, İ. E. (2004). *Yönetimde insan ilişkileri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Bayar, D. (2008). Mali sorumluluk nedir?. *Maliye Dergisi*, (154), 12-28.

Bayır, M. Ö. (2007). *Türkiye'de etik-yansızlık-katılım boyutları açısından bürokrasi ve siyaset ilişkisi* (Basılmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Bayraktaroğlu, S. & Ersoy Yılmaz, S. (2012). İnsan kaynakları yönetiminde iş etiği uygulamaları ile örgütsel performans arasındaki ilişki: Fortune Türkiye en büyük 500 şirket örneği. *İş Ahlakı Dergisi*, 5(10), 117-148.

Bilgiç, V. K. (2013). Yeni kamu yönetimi anlayışı. (Asım Balcı, Ahmet Nohutçu, Namık Kemal Öztürk ve Bayram Coşkun, Ed.) *Kamu yönetiminde çağdaş yaklaşımlar* içinde (91-212). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Boztepe, M. (2018). Yeni kamu yönetimi anlayışı ve gelecekteki kamu personel rejimi üzerine etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 191-210.

Buckley, M. R., BEU, D. S., Frink, D. D., Howard, J. L., Berkson, H., Mobbs, T. A. ve Ferris, G. R. (2001). Ethical issues in human resources systems. *Human Resource Management Review*, (11), 11-29.

Ceritli, İ. (2012). Türk kamu yönetiminde şeffaflaşma ve hesap verebilirliğe yönelik pozitif dönüşüm, dirençler ve zayıflıklar: Geleceğin gelenekle dansı. Şeffaf ve Hesap Verebilir Kamu Yönetimi Sempozyumu.

Cevizci, A. (2018). *Etik-ahlak felsefesi*. İstanbul: Say Yayınları.

Çiğeroğlu, M. & Özgür, H. (2011). H. George Frederickson ve kamu yönetimi disiplinindeki yeri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (29), 279-290.

Çevikbaş, R. (2012). Yeni kamu yönetimi anlayışı ve Türkiye uygulamaları. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 9-32.

Çırakman, E. (2016). Levinas'ta öteki ve adalet: eleştirel bir not. *Doğu Batı Düşünce Dergisi/Hukuk ve Adalet Üstüne*, (13), 185-206.

Demirci, M. (2007). Kamu yönetimi etiğinin normatif temelleri. (Bilal Eryılmaz, Musa Eken ve Mustafa Lütfi Şen, Ed.) *Kamu yönetimi yazuları* içinde (200-219). Ankara: Nobel Yayınları.

Demirel, D. (2015). Üçüncü yol politikalarında yeni kamu yönetiminin izleri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(1), 137-153.

Demirel, D. (2014). Doğrudan hesap verebilirlik aracı olarak sosyal hesap verebilirlik: Nepal ve Türkiye örnekleri üzerinden bir değerlendirme. *Sayıştay Dergisi*, (92), 65-91.

Doğan, K. C. (2015). Yönetimin bir fonksiyonu olarak denetim ve kamu yönetimindeki yeri. *Ombudsman Akademik Dergisi*, (3), 107-141.

Eryılmaz, B. & Biricikoğlu, H. (2011). Kamu yönetiminde hesap verebilirlik ve etik. *İş Ahlakı Dergisi*, 4(7), 19-45.

Eryılmaz, B. (2015). *Kamu yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Gül, S. K. (2008). Kamu yönetiminde ve güvenlik hizmetlerinde hesap verebilirlik. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(4), 71-94.

Gürler, S. (2007). *Ahlak ve adalet*. İstanbul: Legal Yayıncılık.

Hood, C. (1991). A public management for all seasons?. *Public Administration Review*, (69), 3-19.

- Karataş, H. (2007). Kamu yönetiminde yeni bir anlayış: vatandaş odaklı yönetim. *Bütçe Dünyası Dergisi*, (24), 83-94.
- Kırışık, F. (2013). Kamu yönetiminde küresel değişimler ve yeni sorun alanları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38), 285-295.
- Koçel, T. (2003). *İşletme yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kolthoff, E., Huberts, L. & Van Den Heuvel, H. (2007). The ethics of new public management: is integrity at stake?. *PAQ Articles*, 30(4), 399-439.
- Mahmutoğlu, A. (2009). Etik ve ahlak: Benzerlikler, farklılıklar ve ilişkiler. *Türk İdare Dergisi*, (463-464), 225-249.
- Ömürgönülşen, U. (1997). The emergence of a new approach to the public sektör: the new public management. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 52(1), 517-565.
- Özer, M. A., Yaylı, H., Akçakaya, M. & Batmaz, N. Y. (2015). *Kamu yönetimi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özgür, H. (2003). Yeni kamu yönetimi hareketi. (Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür, Ed.) *Çağdaş kamu yönetimi I* içinde (183-224). Ankara: Nobel Yayınları.
- Öztürk, N. K. (2013). Etik ve kamu yönetimi. (Asım Balcı, Ahmet Nohutçu, Namık Kemal Öztürk ve Bayram Coşkun, Ed.) *Kamu yönetiminde çağdaş yaklaşımlar* içinde (255-285). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Poyraz, H. (2005). Ahlaklı olmanın gerekçesi nedir?. 2. *Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu*, Sakarya.
- Sayan, İ. Ö. (2010). Yolsuzluk ve kamu etiği. (İpek Özkal Sayan, Ed.) *Prof. Dr. Kurthan Fişek için yönetim üzerine* içinde (143-168). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Sayım, F. (2015). Etik ve iş etiği kavramları. *Akademik ARGE Dergisi*, 15(1), 23-32.
- Saylı, H. & Kızıldağ, D. (2007). Yönetimsel etik ve yönetimsel etiğin oluşmasında insan kaynakları yönetiminin rolünü belirlemeye yönelik bir analiz. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 231-251.
- Sezer, Ö. (2008). Kamu hizmetlerinde müşteri (vatandaş) odaklılık: Türkiye'de kamu hizmeti açısından bir değerlendirme. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 147-171.
- Silah, M. (2005). Yönetimde performans değerlendirme ve kariyer geliştirme kaygıları üzerine bir araştırma. (Nagehan Talat Arslan, Ed.) *Türkiye'de kamu yönetimi sorunları üzerine incelemeler* içinde (249-270). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Takiş, T. (2004). Etik. *Doğu-Batı Düşünce Dergisi*, 1(4), 8-9.
- Tarhan, A. B. & Ezici, E. (2011). Kamu hizmetlerinin üretiminde yeni kamu yönetimi anlayışı ve toplam kalite yönetimi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(2), 13-21.
- TARIM, S. (2010). *Türk kamu yönetiminde yeniden yapılanma stratejileri (stratejik yönetim-performans-müşteri odaklılık)* (Basılmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Topçu, N. (2014). *İsyan ahlakı*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Topçu, N. (2015). *Ahlak nizamı*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tortop, N., İspir, E. G., Aykaç, B., Yayman, H. & Özer, M. A. (2017). *Yönetim bilimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tunç, A. (2015). Yeni kamu yönetimi anlayışı açısından "sosyal yardım yönetimine" yönelik bir değerlendirme. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 7(13), 190-206.
- Yağmurlu, A. (2007). Bilgi edinme kanunu ve halkla ilişkiler. *Amme İdaresi Dergisi*, 40(4), 63-79.
- Yatkin, A. (2013). Kamu yönetimi etiği ve üst düzey yöneticilerin çalışanlarına karşı etik yükümlülükleri. *Akademik Bakış Dergisi*, (38), 1-17.
- Yıldırım, M. (2014). Bürokrasi ve tarafsızlık etiği: eleştirel bir yaklaşım. (Feyzi Uludağ, Kıvılcım Akkoyunlu Ertan ve Hande Özgen, Ed.) *Kamu etiği seçilmiş kongre bildirileri* içinde (78-90). Ankara: TODAİE Yayını..
- Yüksel, C. (2005a). *Devlette etikten etik devlete: Kamu yönetiminde etik-kavramsal çerçeve ve uluslararası uygulamalar I*. İstanbul: Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yayını.
- Yüksel, C. (2005b). *Devlette etikten etik devlete: Kamu yönetiminde etik-yasal altyapı, saydamlık ve ayrıcalıklar tespit ve öneriler II*. İstanbul: Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yayını.
- Zengin, E. & Öztaş, C. (2008). Kamu yönetiminde çağdaş gelişmeler ve Türkiye. *Alatoo Academic Studies*, 3(1), 85-91.
- Zengin, O. (2009). Günümüz kamu yönetiminde ön plana çıkan yaklaşımlar. (Barış Övgün, Ed.) *Kamu yönetimi: Yapı işleyiş reform* içinde (1-42). Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını.
- Zengin, O. (2010). Verimlilik kavramı ve olgusu üzerine genel bir değerlendirme. (İpek Özkal Sayan, Ed.) *Prof. Dr. Kurthan FİŞEK için yönetim üzerine* içinde (77-98). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.